

MISHANDELD DOOR HAAR MAN: “DE SCHEIDSLIJN TUSSEN ANGST EN LIEFDE IS ENG DUN”

Jamie Vaes vertelde donderdagavond voor het eerst publiekelijk over de aangifte van mishandeling die ze deed tegen haar ex-verloofde Lil Kleine. Esther (52) weet als geen ander hoe het is om gevangen te zitten in een gewelddadige relatie. “Toen ik mijn ja-woord gaf, voelde ik angst en twijfel.”

Tekst EVA BREDA
Beeld MARIEKE KOLMSCHOT

“De ceremonie op Slot Zeist, de heerlijke lunch bij het Amstel Hotel, de boottocht door Amsterdamse grachten en de lieve mensen die aanwezig waren. Ja, mijn huwelijksdag leek perfect. Maar ik herinner me vooral de angst en de twijfels. Terwijl ik de woorden ‘ja, ik wil’ uitsprak, wist ik namelijk al dondersgoed dat ons sprookjeshuwelijk er achter de voordeur heel anders uitzag.

Attent

Geweld en emotionele mishandeling zijn er nooit direct in een relatie. Het sluipt erin. Toen ik Youhan ontmoette, leek hij een attente, lieve man. Na tien jaar lang in Amerika te hebben gewoond, verwachtte ik als jonge dertiger terug te komen in het leven dat ik kende, maar natuurlijk had het leven hier niet stilgestaan. Mijn vriendengroep was doorgedaan zonder mij, waren verhuisd en hadden relaties. Ik voelde me alleen in Nederland en in Youhan vond ik een man die mij daarin begreep.

Youhan nam me mee op vakanties naar exotische plekken en overlaadde me met dure cadeaus. Ik zat niet per se te wachten op een Cartier horloge. Maar als hij me dat wilde geven, dacht ik, dan zal hij wel veel van me houden. Inmiddels weet ik dat mijn beeld van wat liefde is, verstoord was door mijn jeugd. Mijn moeder mishandelde me psychisch en mijn ouders hadden een slecht huwelijk. Als Youhan me dertig keer belde als ik bij een vriendin was, zag ik dat als bewijs dat hij gek op me was.

Bang

Toch werd ik er ook bang van, soms. Hij kon wóést worden als ik op straat per ongeluk naar een andere man keek. Maar angst voelen voor degene van wie je houdt, was voor mij, gezien mijn jeugd, niet vreemd. Daarbij kwam er na iedere woedeaanval weer een lieve periode. Dan had hij spijt, huilde hij en kreeg ik liefdesverklaringen en cadeaus. Soms dacht ik dat het kwam door zijn eigen jeugd, waar hij zielige verhalen over vertelde, maar veel vaker was ik ervan overtuigd dat dit nu eenmaal liefde was.

Toen Youhan voorstelde om te trouwen, zei ik 'ja'. Ik hoopte dat ik daarmee kon bewijzen dat hij niet jaloers hoefde zijn, dat ik de moeite waard was om van te houden. Maar in de maanden tot de bruiloft bleef Youhan soms avonden weg, zonder te zeggen waar hij was. Dan zat ik voor de honderdste keer met koud eten te wachten. Als ik er iets van zei, kregen we knallende ruzie. Dan schreeuwde hij en schold hij me uit. Een paar weken voor de bruiloft vertelde ik mijn broer over die ruzies. 'Es, ga bij hem weg nu het nog kan', zei hij. Ik wist dat hij gelijk had. Maar ik zat er al te diep in. 'Het is te laat', zei ik. 'De trouwkaarten zijn al ontworpen.'

Fysiek mishandeld

Youhans gedrag ging van kwaad tot erger. Zo kocht ik eens sokken voor hem. Ze waren in de aanbieding. Bij thuiskomst werd hij woest omdat hij vond dat ik te veel geld had uitgegeven. 'Hoe haal je het in je hoofd?', schreeuwde hij me toe. Trillend vluchtte ik naar de badkamer, maar ik was niet snel genoeg om de deur op slot te doen. Youhan pakte me ruw vast en draaide mijn arm op mijn rug. 'Zoiets doe je nooit, maar dan ook nooit meer', siste hij in mijn oor. De dag daarna had ik zijn vingers in mijn armen staan.

Als hij na dit soort incidenten de volgende dag in tranen zijn excuses aanbood, me beloofde het nooit meer te doen en me fantasieën voorspiegelde van een gelukzalige toekomst samen, werd de scheidslijn tussen angst en liefde weer eng dun. Zo dun, dat we besloten om een kindje te krijgen. Maar toen ik zwanger werd, veranderde er niets. We hadden ruzie over van alles en nog wat en hij pakte me regelmatig ruw beet.

Ik schaamde me zo voor de situatie dat ik niemand durfde te vertellen hoe het er thuis echt aan toe ging. Ook mijn broer niet, waardoor we nooit meer terugkwamen op ons gesprek van vlak voor de bruiloft. Soms vertelde ik mijn vader wel over de ruzies die ik had, maar misschien was ik niet over alles even eerlijk, om hem te beschermen. Mijn omgeving had dus amper door hoe erg het er bij ons thuis aan toe ging.

Gestreste baby

De baby voelde alle stress aan en werd een over-alert, onrustig kind die veel huilde. Gespannen probeerde ik haar tot rust te wiegen, zodat ze Youhan niet op zijn zenuwen zou werken. Wat als hij uit zijn vel zou springen en zijn frustraties niet alleen op mij, maar ook op ons kind zou uiten?

Die angst was de druppel. Na drie jaar besloot ik voor de veiligheid van mijn dochter te kiezen. De dag voordat ik Youhan verliet, hadden we knallende ruzie en was hij dronken van de trap gevallen. De muren van het trapgat waren besmeurd met bloed. Het was haast symbolisch, een voorteken van wat me te wachten stond als ik bleef. 'Ik ben hier niet veilig', herhaalde ik continu in mijn hoofd. In stilte pakte ik mijn spullen en vertrok met mijn dochttertje naar mijn vader.

Nachtmerrie

Wat voelde ik me een loser. Ik, die over de hele wereld heeft gewerkt en gewoond, die altijd zelfstandig was geweest, zat nu doodsbang op de zolder van mijn vader, in shock te huilen tussen de babyspullen. Wat een nachtmerrie. Maar ik voelde ook opluchting. Youhan kon me niets meer maken. Ik heb hem nog één keer gezien, om de laatste spullen uit te wisselen. Hij was gelaten, zei amper iets tegen me. Daarna vertrok hij met de Noorderzon. Ik vind het verdrietig voor mijn dochter. Je hebt een vader rondlopen op deze wereld maar hij kijkt niet naar je om, dat doet mij verdriet. Maar ik snap inmiddels dat de problemen van Youhan ook weer zijn oorzaken hebben. Na de scheiding ben ik in therapie gegaan en heb ik mijn leven weer op kunnen bouwen, maar de sporen die deze relatie hebben achtergelaten zijn blijvend. Mijn dochter heeft door deze afschuwelijke start een reactieve hechtingsstoornis ontwikkeld, waardoor ze het emotioneel lastig heeft in haar leven. Ik leer nu andere ouders en professionals hoe je deze diagnose kunt herkennen en hoe je er het beste mee om kunt gaan. Ik voelde me heel dom dat ik voor Youhan ben gevallen. Ik schaamde me tegenover mijn familie. Nu weet ik dat het niet mijn schuld is dat ik te lang in een gewelddadige relatie bleef. Ik wil anderen helpen de schaamte te doorbreken.”

REACTIEVE HECHTINGSSTOORNIS

Reactieve hechtingsstoornis is een psychische aandoening. De aandoening ontwikkelt zich in de eerste zes levensjaren. Kinderen die aan deze stoornis lijden, slagen er niet in om zich op een gepaste wijze emotioneel te hechten aan hun ouders of anderen die voor hen zorgen. De oorzaak kan liggen in verwaarlozing (affectief, emotioneel of onthouden van fysieke basisbehoeften) of mishandeling (geestelijk of lichamelijk), maar kan ook ontstaan als het kind onvoldoende gelegenheid krijgt om emotionele banden te vormen, bijvoorbeeld als het regelmatig andere verzorgers krijgt.

Meer weten?

Esther biedt trainingen en boeken aan om vroegkinderlijk trauma en hechtingsproblematiek beter te leren herkennen en begrijpen.